

sømmelse i en Maaned, og at den dikterende Myndighed altsaa ubelukkende har at udregne det samlede Bødebølg efter de modtagne Lister. Reglen for, hvad der skal fortaas ved „loslig Grund“, er givet forskjelligt i de tvende Anordninger 1814, idet det for Kjøbstædernes Vedkommende er gjengivet ved „bevislig Sygdom eller anden gyldig Grund“, hvorimod der for Landets Vedkommende til gyldig Grund ikkun henregnes Sygdom, haardt Veir og ufremkommelige Veie. Medens Reglementet af 1814 for Kjøbenhavn § 54 paalagde Skolekommissionerne at advare Forældrene, forinden der gjordes Indberetning til Direktionen til Mulktering, hjemle Anordningerne for Kjøbstæderne og for Landet ikke nogen foregaaende personlig Advarsel, hvorimod det er foreskrevet, at Præsterne tvende Gange om Aaret skulle fra Prædikestolen advare Forældre, Bærger og Husbonder til holde deres Børn og Tyende til stadigt Skolegang og paa en passende Maade foreholde Menigheden Nyttens og Nødvendigheden af denne Foranstaltning. Efter at Mulkteringen er udført, kunne Bøderne eftergives af Skoledirektionen (Mfr. 20de Februar 1862) og, i alt Fald inden en vis Grændse, af Ministeriet (Mfr. 23de Mai 1852). Bøderne skulle uophødelig indfordres, og efter Anordningerne af 1814 jfr. Rskr. 19de Marts 1844 og 6te Juli 1833 inddrives ved Udpantning, event.: affones jfr. Rskr. 1ste Juni 1839, hvisfølge de Skyldige selv skulle betale Omkostningerne, naar de ere istand dertil; men efterat Loven 16de Februar 1866 om Afsoningen af Bøder udenfor kriminelle Sager er emaneret, har Justitsministeriet i Skrivelse af 30te August 1866 udtalt den Formening, at denne Lov ogsaa er anvendelig paa Skolebøder, saa at disse i Mangel af Betaling strax skulle affones, uden at de først skulle forsøges inddrevne hos den Skyldige. Saalænge denne Fortolkning staar ved Magt, kan der ikke afviges fra Reglen i Loven 1866, og har Undervisningsministeriet navnlig i Skr. 6te Juni 1864 udtalt, at der savnes Hjemmel for Administrationen til at sanktionere en fra den lovbestemte forskjellig Fremgangsmaade med Hensyn til Skolemulkters Inddrivelse.

Det er nu ikke Opgaven her at undersøge, hvilken Indflydelse det saaledes bestrevne Straffesystem har havt paa Udviklingen af Almueskolevesenet til det Standpunkt, det har naaet i vort Land, og det vilde ogsaa være saare vanskeligt at udtale nogen bestemt Dom i saa Henseende. Det maa tilmed vel erindres, at vi ikke, i alt Fald ikke i dette Aarhundrede, have havt Skoletvang i streng Forstand, men kun Undervisningstvang, det er, retlig Forpligtelse for Forældre til at lade deres Børn enten besøge de offentlige Skoler eller undervise paa anden Maade, som af det Offentlige erkjendes for fyldestgjørende. (Rskr. 7de November 1812, Udn. 1814 §§ 25 og 8 osv.) At saadan Undervisningstvang ikke alene har været nødvendig paa Liden, da Befolkningen endnu ikke

gjennemgaaende var sig sin Forpligtelse til at sørge for Børnenes kristelige og intellektuelle Uddannelse bevidst, men fremdeles er uundværlig overfor ligegyldige eller endog modvillige Forældre, erkjendes fra alle Sider, og at der maa bibeholdes egentlige Straffemidler for at det ikke, til Baretagelse af Børnens Ret og i Samsundets Interesse, skal være fornødent strax at skride til yderlige Foranstaltninger navnlig den, at tage dem fra Forældrene, møder neppe heller Modsigelse. Men, hvorvidt det hidtil bestaaende Straffesystem, som har til Formaal: ogsaa at fremvinge, at Børnene overhovedet søge Skolen, naar de ikke nyde anden tilbørlig Undervisning, men dog nærmest at virke til stadigt, flittigt, uafbrudt Besøg af Skolen*), er formaalstjænkligt i denne sidstnævnte Henseende, — om det, hvor tidsvarende det end i lang Tid kan have været, fremdeles er heldigt i sine Grundtræk, — om det ikke i alt Fald efter de forskjellige Ændringer, Systemet er ubergaaet i Henseende til Udførelse og Omraadet for dets Anvendelse, turde være forstandigt itide at lempe det: derom ere Meningerne delte. Medens der hæver sig ivrige Stemmer for at bibeholde det uforandret, er det paa den anden Side vitterligt, at det særlig paa Landet, i Særdeleshed efterat Forpligtelsen til at bringe Evangsmidlerne til Udførelse er gaaet over til rent kommunale Myndigheder, har faaet en Stemning mod sig, der har givet sig tilkjende paa forskjellig Maade. At der fra nogle enkelte Lærere eller en enkelt Skolekommission er fremkommet Andragender om Ophævelse af eller Forandring i Lovbestemmelserne om Mulktering for ulovlige Skoleforsømmelser (Mfr. 30te December 1848, 31te Marts 1864 og 26de Februar 1866), kan der ikke tillægges nogen Bægt. Større Betydning have de Kjendsgjæringer, som vidne om, hvorledes de kommunale Myndigheder, som skulle anvende Systemet, faktisk have stillet sig til det i de sidste Aartier. Fuldstændige bearbejdede Oplysninger om det Omraade, hvortil dets Anvendelse er blevet indskrænket, har man, saavidt vides, kun for Aarene 1857 og 1867, og de udvise, at Anordningerne i den Grad have været Gjenstand for Tilfide-

*) Intimationen til Udn. 1814 §§ 24 og 17: „Da Børnene i enhver Klasse skal undervises paa engang, og Skolens Indretning ikke tillader, at det, som til bestemt Tid bør læres, særskilt kan worde gennemgaaet med dem, som udeblive fra den fælles Undervisning, saa er det nødvendigt, at alle Børn, desom de skulle have Nytte af deres Skolegang, flittigen og uafbrudt besøge Skolen i den foreskrevne Tid. Paa det at denne Hensigt kan opnaaes“